

ІНДУСТРІЯ ГОСТИННОСТІ УКРАЇНИ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Капліна Т. В., доктор техн. наук, професор,

Капліна А. С., канд. екон. наук, доцент,

Куш Л. І., ст. викладач

Вищий навчальний заклад Укоопспілки

«Полтавський університет економіки і торгівлі» м. Полтава

Постановка проблеми. Сучасна індустрія гостинності – це особлива самостійна галузь економіки, що поєднує окремі галузі та підприємства, функції яких полягають у задоволенні попиту на різні види відпочинку та розваг. Вона охоплює туризм, готельний та ресторанний бізнес, відпочинок і розваги, сприяє ефективності та розвитку національної економіки, оскільки внаслідок збільшення популярності зростає державний бюджет, підвищується зайнятість населення, рівень його життя, з'являється новий імпульс до розвитку народних промислів, здійснюється позитивний вплив на решту галузей, пов'язаних зі створенням готельно-ресторанних продуктів, відбувається розвиток соціальної та виробничої інфраструктури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед закордонних вчених питання гостинності досліджено у працях Уокера Дж. Р. [1] і Вагена [2] та ін. Українські вчені Мартієнко А. І. та Дишкантюк О. В. [3] розглядали гостинність з позицій суспільного явища. Пандяк І. Г. [4] займався проблемами вдосконалення теоретико-методологічного апарату, визначення змісту терміну «індустрія гостинності». Тарасюк Г. М., Чагайда А. О., Соколовська І. О. [5] вивчали перспективні напрями розвитку готельного бізнесу з позицій забезпечення фінансової стабільності індустрії гостинності.

Невирішені складові загальної проблеми. Не зважаючи на широке коло питань, що розглядали вчені, існує багато малодосліджених напрямів, зокрема: адаптація сфери гостинності до сучасних карантинних вимог, тенденції розвитку, система державної підтримки галузей гостинності.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є тенденції розвитку індустрії гостинності, зокрема її складових готельного та ресторанного господарства в умовах підвищених вимог, пов'язаних із карантинними заходами.

Виклад основного матеріалу досліджень. Нині індустрія гостинності – це сфера економіки зі швидкими темпами зростання, одна з головних складових сфери послуг, сформована з підприємств готельного та ресторанного бізнесу, що забезпечують комплекс послуг з проживання, харчування, побутового обслуговування, дозвілля, розваг та інших послуг, а також реалізації товарів [4, с. 84].

Серед головних тенденцій сучасного розвитку індустрії гостинності можна виділити:

- поглиблення спеціалізації та диверсифікації послуг закладів розміщення, ресторанів, розважальних закладів;
- утворення значних за розмірами корпоративних форм, тобто готельних ланцюгів, мереж ресторанів, які стають транснаціональними компаніями;
- широке використання в індустрії гостинності інформаційних систем управління, технологічного забезпечення, маркетингу;
- інтеграцію капіталу готельних, ресторанных, розважальних підприємств з капіталом фінансових, страхових, будівельних, транспортних та інших сфер економіки;
- широке використання наукового менеджменту в організації готельного та ресторанного бізнесу, а також управлінні ним;
- розвиток мережі невеликих підприємств для розваг, зорієнтованих на конкретний сегмент ринку [6].

Під час подорожей люди використовують різноманітні складові індустрії гостинності, зокрема готельні, ресторанны, розважальні послуги. У сфері готельного бізнесу споживачі одержують не лише обслуговування з проживання та харчування, але й широкий спектр таких послуг, як транспортні, медичні, спортивні, послуги зв'язку, розваг, екскурсійного обслуговування, салонів краси. Фактично готельний бізнес у структурі індустрії гостинності виконує ключові функції, оскільки формує та пропонує гостям комплекс послуг, у забезпеченні якого беруть участь усі сектори й елементи індустрії гостинності. Виходячи з цього, відзначаємо готельну індустрію, або готельний бізнес, як найбільшу комплексну складову індустрії гостинності, яку розглядаємо самотійно, ототожнюючи з єдиною індустрією гостинності [7].

Необхідно також зазначити, що підтримка індустрії гостинності – досить важлива, оскільки вона супроводжує багато інших компаній, що надають клінінгові й охоронні послуги, виробляють і постачають продукти харчування, розробляють програмне забезпечення та обслуговують інженерні системи.

Для розвитку ринку індустрії гостинності необхідні певні умови, а саме: ресурсні та територіальні. У цьому контексті Україна є однією з найбагатших країн Європи. Вона омивається Чорним та Азовським морями, оточена гірськими вершинами Карпат з безліччю профільних санаторіїв, SPA-курортами Закарпаття з термальними джерелами, а також має степові території, що дало можливість створити велику кількість засобів розміщення як рекреаційного, так і ділового типу (табл. 1) [8].

Ці регіони відчувають себе обраними, кращими за інші в Україні, бо отримують найбільше прибутку від туристичного бізнесу.

Ресурсні території України з поширеною індустрією гостинності

Регіон	Територія, міста
Чорноморське узбережжя Миколаївської, Одеської та Херсонської областей	Очаків, Гопри, Скадовськ, Одеська група курортів: Куяльник, Лермонтовський, Аркадія, Великий Фонтан, Кароліно-Бугаз, Чорноморка, Затока, Хаджибей, Лузанівка, Приморський, Лебедівка, Мала Долина
Узбережжя Азовського моря	Бердянськ, Кирилівка
Гірські та передгірні райони Закарпатської, Івано-Франківської та Львівської областей	Свалява, Голубине, Поляна, Синяк, Черче, Ворохта, Трускавець, Моршин, Немирів, Любінь Великий, Косів, Яремче
Курортні зони Вінницької, Донецької, Київської, Полтавської та Харківської областей	Миргород, Березівські мінеральні води, Рай Оленівка, Слов'янськ, Слов'яногірськ, Конча-Заспа, Пуща Водиця, Хмільник

Джерело: складено авторами на основі [8]

Через поширення пандемії COVID-19 найбільше в Україні, як і в усьому світі, постраждали туристична галузь, ресторанно-готельний бізнес і транспорт, зокрема через обмежувальні карантинні заходи щодо пересування громадян. Ситуація з COVID-19 для українських громадян обмежила вибір відпочинку за кордоном, що, у свою чергу, значно збільшило потік туристів на внутрішньому ринку туристичних послуг. Така ситуація зобов'язує суб'єктів індустрії гостинності посилювати позиції внутрішнього туризму: розвивати в країні тематичний туризм, який передбачає розвиток сільського зеленого, культурно-пізнавального туризму та їх різновидів. З огляду на це Кабінет Міністрів України активно обговорює механізми прямого стимулювання розвитку індустрії гостинності в Україні, бо через запроваджені карантинні обмеження спад у галузі за підсумками 2020 року становить 80 % порівняно з 2019 роком.

Одним із важливих документів щодо стабілізації функціонування та перспектив розвитку ринку гостинних послуг в Україні внаслідок пандемії є «Дорожня карта конкурентоспроможного розвитку сфери туризму в Україні», розроблена за підтримки Європейського банку реконструкції і розвитку (ЄБРР). Основною метою даного документа є пошук способів розкриття туристичного потенціалу країни та мінімізації наслідків пандемії COVID-19 (табл. 2) [8].

Україна стала першою країною, в економіку якої інвестує ЄБРР, виконуючи при цьому систематичний аналіз стану сектора в конкретній галузі. Також з боку держави задля зменшення негативного впливу карантинних обмежень і стабілізації індустрії гостинності запроваджено ряд заходів.

16 червня 2020 р. Верховна Рада України підтримала проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо державної підтримки сфери культури, креативних індустрій, туризму, малого та середнього бізнесу у зв'язку з дією обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» [9].

Етапи розвитку сфери гостинності в Україні щодо подолання пандемії

Назва етапу	Заходи
Мінімізація наслідків пандемії COVID-19 – антикризовий план дій	<ul style="list-style-type: none"> - впровадження та внутрішнє просування добірки правил роботи для різних об'єктів розміщення та кейтерингу; - субвенції, доступні кредитні лінії, звільнення від податкових і боргових зобов'язань із метою збереження основної частини галузі; - ініціювання визначених у Дорожній карті процесів щодо реорганізації туристичної статистики, управління туризмом і нормативно-правової системи, що є найпроблемнішим питанням у туризмі (закони, постанови та збірки правил)
Реорганізація та формування механізму (2021–2022 рр.)	<ul style="list-style-type: none"> - формування конкурентоспроможної на міжнародному ринку системи маркетингу національного туризму, що здатна визначити заходи зі швидкими результатами; - ініціювання довгострокових процесів з укріплення потенціалу
Підвищення інформованості (2022–2026 рр.)	<ul style="list-style-type: none"> - покращення міжнародного туристичного іміджу; - просування та комерціалізація провідних дестинацій з акцентом на продуктах ділового туризму (MICE) та турах вихідного дня; - розробка системи планування та створення передумов для розвитку туристичних продуктів і підвищення капітальних інвестицій
Капіталовкладення та розробка продуктів (2027–2030 рр.)	<ul style="list-style-type: none"> - капіталовкладення та інтенсивний розвиток туристичних продуктів; - розбудова головної туристичної та транспортної інфраструктури; - повнофункціональна трирівнева організація туризму (національні–регіональні–місцеві туристичні організації)

Джерело: складено авторами на основі [8]

В умовах пандемії COVID-19 Міжнародна організація праці (МОП) розробила «Керівництво для роботодавців». Його мета – допомогти роботодавцям та організаціям адаптуватися до умов, викликаних пандемією. Керівництво складено на основі інформації, директив, що опубліковані Всесвітньою Організацією Здоров'я, державами й організаціями [10]. Сутність Керівництва полягає в тому, що МОП пропонує заходи та рекомендації для впровадження на підприємствах (рис. 1).

Досвід роботи підприємств ресторанного господарства України показав, що в умовах пандемії, щоб залишитися на плаву, потрібно забезпечити роботу виробництва (кухні) для доставки їжі шляхом самовивозу або доставки додому. У сучасних умовах функціонування ресторанів, кафе напрацьована певна схема їх роботи, головним критерієм якої є безпека споживачів і персоналу (рис. 2).

Дотримання перерахованих умов дозволить попередити скупчення людей і підвищить рівень безпеки як гостей, так і персоналу.

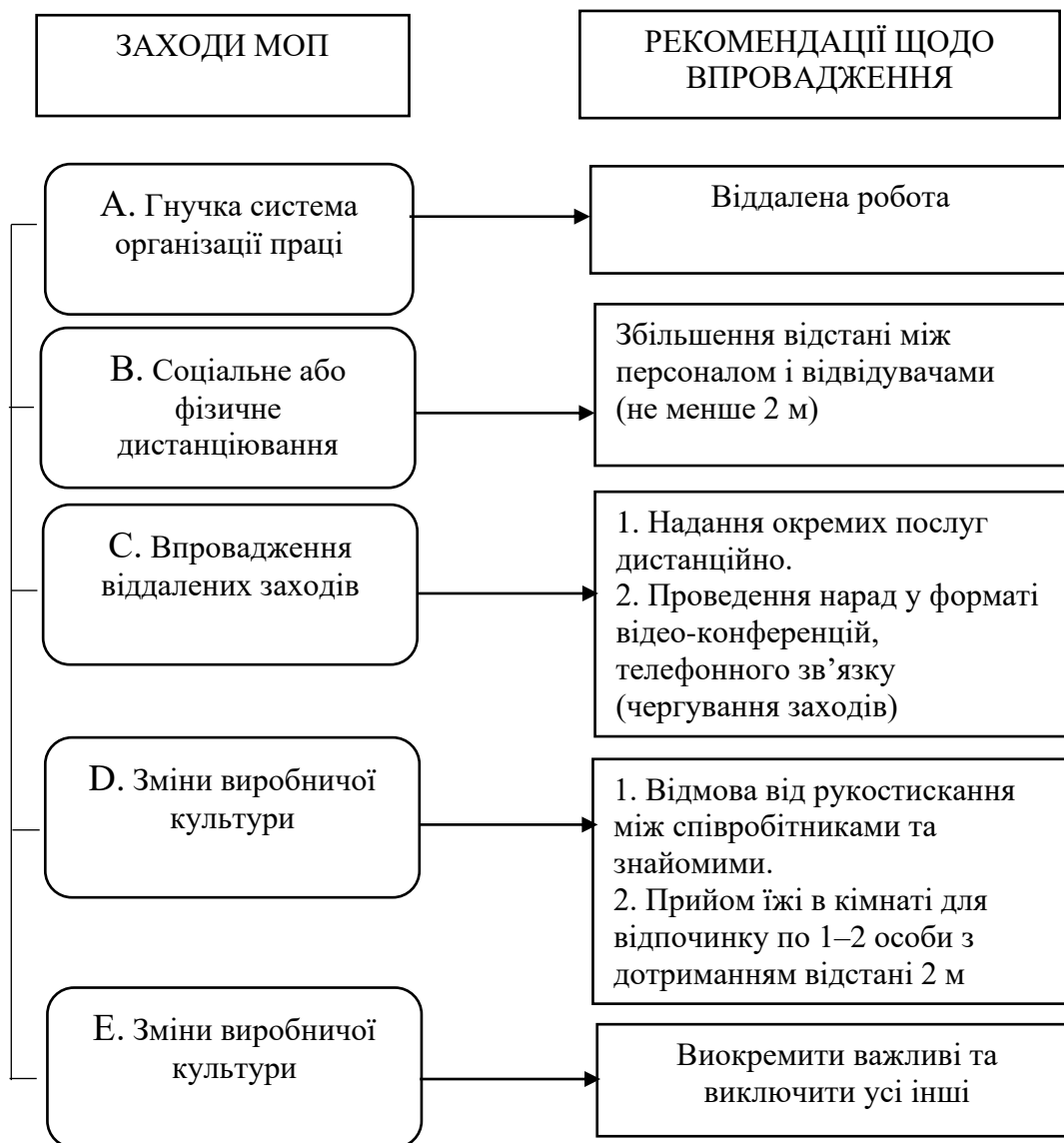

Рис. 1. Заходи та рекомендації підприємствам готельного та ресторанного господарства щодо адаптації в умовах, викликаних пандемією

Джерело: складено авторами за МОП [10]

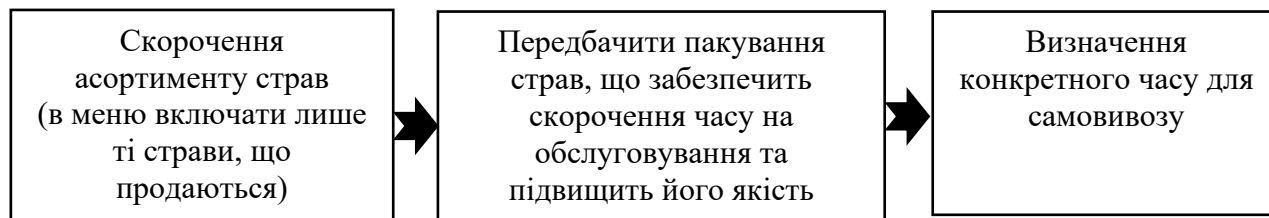

Рис. 2. Схема роботи окремих закладів ресторанного господарства України під час пандемії

Джерело: складено авторами за [10]

Для виробництва головними повинні залишитися підвищені санітарно-гігієнічні вимоги відповідно до МОП, МОЗ України та ВОЗ (рис. 3).

Рис. 3. Рекомендації щодо виробничого процесу

Джерело: складено авторами на основі [10; 11]

На виробництві вимоги стосуються як особистої гігієни персоналу, так і обладнання, інструментів, інвентаря, доведення інформації до споживачів про вжиті щодо їх безпеки заходи.

Дотримання рекомендацій щодо подолання пандемії на ринку готельних послуг України може швидко відновити зростання внутрішнього туризму, що забезпечить додаткові надходження в бюджет і відновлення соціально-економічної стабільності як країни в цілому, так і її регіонів.

Критична ситуація змушує боротися, приймати нестандартні рішення. У зв'язку з цим доречно згадати, що в китайській мові слова «криза» та «шанс» позначаються одним ієрогліфом. Отже, криза – це шанс задуматися, проаналізувати ситуацію та ризики, вийти на ринок із більш глибоким розумінням бізнес-процесів.

Для покращення стану індустрії гостинності в Україні необхідним є:

- розширення видів (асортименту послуг) та їх якості;
- збільшення різноманітності засобів розміщення (бутік-готелі, гостьові будинки, хостели, апарт-готелі);

- розвиток асортименту та підвищення доступності фінансових послуг (як інвестиційних для розвитку підприємств, так і послуг для туристів);
- розвиток послуг і систем зв'язку (зокрема в галузі інформатизації та телекомунікацій розвиток *online*-послуг) для створення комфортних умов перебування;
- розвиток інформаційного забезпечення індустрії гостинності, маркетингу, створення нових і реклама вже відомих туристських маршрутів;
- підсилення ролі оздоровчо-лікувального напряму й орієнтація на потреби різних категорій туристів.

Висновки з проведеного дослідження. Підсумовуючи, слід відмітити, що сфера гостинності потребує оновлення, а окремі її складові – адаптації до сучасних карантинних вимог. Це вимагає від підприємців наполегливої праці над мінімізацією існуючих ризиків, перегляду ведення бізнес-процесів, а від держави – підтримки на законодавчому рівні більш вразливих галузей гостинності, насамперед ресторанного та готельного бізнесу.

Перелік посилань

1. John R. Walker. Introduction to Hospitality Management. 5th Edition. Boston: Pearson, 2017. 743 p.
2. L. Wagen & A. Goonetilleke. Hospitality management: strategy and operations. Print book: 3 edition. Frenchs Forest, NSW: Pearson Australia, 2012. 584 p.
3. Мартієнко А. І., Дишкантюк О. В. Сутність гостинності як економічної категорії. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2017. № 2 (30). С. 72–78. URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2017/No2/72.pdf> (дата звернення: 14.09.2021).
4. Пандяк І. Г. Місце та особливості сфери гостинності в туристичній індустрії. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія*. 2017. № 2. С. 81–86.
5. Тарасюк Г. М., Чагайда А. О., Соколовська І. О. Перспективні напрями розвитку готельного бізнесу для забезпечення фінансової стабільності індустрії гостинності України. *Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка та управління підприємствами*. 2020. Вип. 55-2. С. 17–23.
6. Горбань В. К. Розвиток індустрії гостинності в Україні. *Сучасні технології менеджменту, інформаційне, фінансове та облікове забезпечення розвитку економіки в умовах євроінтеграції*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Черкаси, 16–17 квіт. 2020 р.). Черкаси, 2020. С. 509–512.
7. Онищук Н. В. Розвиток індустрії гостинності в Україні та світі. *Економіка та управління підприємствами*. 2019. № 4. С. 297–304.
8. Пандемія COVID-19 та її наслідки у сфері туризму в Україні (Оновлення до документа «Дорожня карта конкурентоспроможного розвитку сфери туризму в Україні»). URL: <http://www.ntoukraine.org/assets/files/EBRD-COVID19-Report-UKR.pdf> (дата звернення: 14.09.2021).

9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо державної підтримки сфери культури, креативних індустрій, туризму, малого та середнього бізнесу у зв'язку з дією обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID19): Закон України від 22.04.2020 р. № 3377. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JI01905A.html (дата звернення: 15.09.2021).

10. Миав Тянь Тань. Организация труда в условиях пандемии COVID-19: руководство для работодателей. [31 Mar. 2020]. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---act_emp/documents/publication/wcms_741557.pdf (дата звернення: 15.09.2021).

11. Работа в условиях пандемии COVID-19. Рестораны и кафе. URL: <https://www.facebook.com/business/small-business/resource/restaurants> (дата звернення: 17.09.2021).

References

1. Walker, J. R. (2017). *Introduction to Hospitality Management*. 5th Edition. Boston: Pearson, 2017. 743 p.

2. Wagen, L. & A. Goonetilleke, A. (2012). *Hospitality management: strategy and operations*. Print book: 3 edition. Frenchs Forest, NSW: Pearson Australia. 584 p.

3. Martiienko, A. I., Dyshkantiuk, O. V. (2017). The essence of hospitality as an economic category [Sutnist hostynnosti yak ekonomichnoi katehorii], *Economy: real time. Science journal*, No. 2 (30), P. 72–78, available at: <http://economics.opu.ua/files/archive/2017/No2/72.pdf> (last accessed 14.09.2021).

4. Pandiak, I. H. (2017). The place and features of the hospitality in the tourism industry [Mistse ta osoblyvosti sfery hostynnosti v turystychnii industrii], *Scientific notes of Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatyuk. Series: Geography*, No. 2, P. 81–86.

5. Tarasiuk, H. M., Chahaida, A. O., Sokolovska, I. O. (2020). Perspective directions of hotel business development to ensure financial stability of the hospitality industry of Ukraine [Perspektyvni napriamy rozvytku hotelnoho biznesu dlia zabezpechennia finansovoi stabilnosti industrii hostynnosti Ukrainy], *Tavriya National University named after VI Vernadsky. Series: Economics and enterprise management*, Issue. 55–2, P. 17–23.

6. Horban, V. K. (2020). Development of the hospitality industry in Ukraine [Rozvytok industrii hostynnosti v Ukraini], *Modern management technologies, information, financial and accounting support of economic development in the conditions of European integration: materials All-Ukrainian. scientific-practical conf.* (Cherkasy, April 16-17, 2020). Cherkasy, P. 509–512.

7. Onyshchuk, N. V. (2019). "Development of the hospitality industry in Ukraine and the world" ["Rozvytok industrii hostynnosti v Ukraini ta sviti"] *Economics and business management*, No. 4, P. 297–304.

8. The COVID-19 pandemic and its implications for tourism in Ukraine (*Update to the document "Roadmap for Competitive Tourism Development in Ukraine"*) [Pandemiia COVID-19 ta yii naslidky u sferi turyzmu v Ukraini

(*Onovlennia do dokumenta "Dorozhnia karta konkurentospromozhnoho rozvytku sfery turyzmu v Ukraini"*)], available at : <http://www.ntoukraine.org/assets/files/EBRD-COVID19-Report-UKR.pdf> (last accessed 14.09.2021).

9. On Amendments to Certain Legislative Acts Concerning State Support for Culture, Creative Industries, Tourism, Small and Medium-Sized Business in Connection with Restrictive Measures Related to the Spread of Coronavirus Disease (COVID19): *Law of Ukraine* of April 22, 2020, № 3377. [Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv shchodo derzhavnoi pidtrymky sfery kultury, kreatyvnykh industrii, turyzmu, maloho ta serednoho biznesu u zviazku z diieiu obmezhuvalnykh zakhodiv, poviazanykh iz poshyrenniam koronavirusnoi khvoroby (COVID19) : *Zakon Ukrainy* vid 22.04.2020 r. № 3377], available at: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JI01905A.html (last accessed 15.09.2021).

10. Miaw Tian Tan, Organization of Work in the COVID-19 Pandemic: A Guide for Employers [Organizatsiya truda v usloviyakh pandemii COVID-19: rukovodstvo dlya rabotodateley], (date of publication 31.03.2020), available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---act_emp/documents/publication/wcms_741557.pdf (last accessed 15.09.2021).

11. Dealing with the COVID-19 pandemic. Restaurants and cafes [Rabota v usloviyakh pandemii COVID-19. Restorany i kafe], available at: <https://www.facebook.com/business/small-business/resource/restaurants> (last accessed 17.09.2021).

РЕФЕРАТИ РЕФЕРАТЫ ABSTRACTS

УДК 338.488.2:640.4 (477), JEL Classification: Z310, L83

Капліна Т. В., Капліна А. С., Куш Л. І. ІНДУСТРІЯ ГОСТИННОСТІ УКРАЇНИ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ.

Мета. Метою дослідження є тенденції розвитку індустрії гостинності, зокрема її складових: готельного та ресторанного господарства в умовах підвищених вимог, пов'язаних з карантинними заходами. **Методика дослідження.** У статті використано методи, що дозволяють реалізувати мету дослідження, зокрема: логічного узагальнення – під час визначення сучасного стану індустрії гостинності України; теоретичного узагальнення – під час визначення понятійного апарату сфери гостинності; аналізу та синтезу – під час дослідження сучасних тенденцій розвитку сфери гостинності та її складових: готельного та ресторанного господарства. **Результати.** Установлено, що в умовах карантинних обмежень найбільш вразливою стала сфера гостинності та її складові: туристична галузь, ресторанне та готельне господарство. На основі запропонованих МОП заходів для керівників підприємств авторами систематизовано рекомендації для готельного та ресторанного господарства. На підставі вивченого досвіду роботи підприємств ресторанного господарства запропоновано схему їх роботи під час пандемії, систематизовано вимоги до виробничого процесу в закладах ресторанного господарства. **Наукова новизна.**

На основі дослідження сучасних тенденцій розвитку індустрії гостинності запропоновано напрями покращення стану галузі. Систематизовані для ресторанного господарства схема реалізації продукції під час пандемії та рекомендації для виробничого процесу. **Практична значущість.** Упровадження в діяльність підприємств ресторанного господарства запропонованої авторами схеми роботи під час пандемії дозволить попередити скупчення людей і підвищить рівень безпеки як гостей, так і персоналу. Дотримання рекомендацій щодо виробничого процесу в закладах ресторанного господарства надасть їм можливість функціонувати навіть в умовах підвищених карантинних вимог.

Ключові слова: індустрія гостинності; тенденції розвитку; карантинні заходи; рекомендації; ресторанне господарство; готельне господарство; виробничий процес.

УДК 338.488.2:640.4 (477), JEL Classification: Z310, L83

Каплина Т. В., Каплина А. С., Куц Л. И. ИНДУСТРИЯ ГОСТЕПРИИМСТВА УКРАИНЫ: ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ.

Цель. Целью исследования являются тенденции развития индустрии гостеприимства, в частности ее составляющих: гостиничного и ресторанного хозяйства в условиях повышенных требований, связанных с карантинными мероприятиями. **Методика исследования.** В статье использованы методы, позволяющие реализовать цель исследования, в частности: логического обобщения – при определении современного состояния индустрии гостеприимства Украины; теоретического обобщения – при определении понятийного аппарата сферы гостеприимства; анализа и синтеза – при исследовании современных тенденций развития сферы гостеприимства и ее составляющих: гостиничного и ресторанного хозяйства. **Результаты.** Установлено, что в условиях карантина наиболее уязвимой стала сфера гостеприимства и ее составляющие: туристическая отрасль, ресторанное и гостиничное хозяйство. На основе предложенных МОР мероприятий для руководителей предприятий авторами систематизированы рекомендации для гостиничного и ресторанного хозяйства. На базе изученного опыта работы предприятий ресторанного хозяйства предложена схема их работы во время пандемии, систематизированы требования к производственному процессу в учреждениях ресторанного хозяйства. **Научная новизна.** На основе исследования современных тенденций развития индустрии гостеприимства предложены направления улучшения состояния отрасли. Систематизированы для ресторанного хозяйства схема реализации продукции во время пандемии и рекомендации для производственного процесса. **Практическая значимость.** Внедрение в деятельность предприятий ресторанного хозяйства предложенной авторами схемы их работы во время пандемии позволит предупредить скопление людей и повысит уровень безопасности как гостей, так и персонала. Соблюдение рекомендаций к производственному процессу в учреждениях ресторанного хозяйства даст им возможность функционировать даже в условиях повышенных карантинных требований.

Ключевые слова: индустрия гостеприимства; тенденции развития; карантинные мероприятия; рекомендации; ресторанное хозяйство; гостиничное хозяйство; производственный процесс.

UDK 338.488.2:640.4 (477), JEL Classification: Z310, L83

Kaplina T. V., Kaplina A. S., Kushch L. I. HOSPITALITY INDUSTRY OF UKRAINE: DEVELOPMENT TRENDS.

Purpose. The aim of the study is the development trends of the hospitality industry, in particular its components: the hotel and restaurant industry in conditions of increased requirements associated with quarantine measures. **Research methodology.** The article uses methods that make it possible to realize the goal of the study, in particular: logical generalization in determining the current state of the hospitality industry in Ukraine; theoretical generalization in defining the conceptual apparatus of the hospitality sphere; analysis and synthesis in the study of modern trends in the development of the hospitality industry and its components: hotel and restaurant industry. **Results.** Under the conditions of quarantine, the hospitality sector and its components were found to be the most vulnerable: the tourism industry, restaurant and hotel industry. On the basis of the measures proposed by the ILO for enterprise managers, the authors have systematized recommendations for the hotel and restaurant industry as well as the scheme of their operating during a pandemic is proposed and the requirements for the production process in the restaurant industry are systematized. **Scientific novelty.** Based on the study of modern trends in the development of the hospitality industry, directions for improving the state of the industry are proposed. The scheme for selling products during a pandemic and recommendations for the production process have been systematized for the restaurant industry. **Practical value.** The introduction into the activities of restaurant enterprises of the scheme of their work proposed by the authors during a pandemic will prevent crowding of people and increase the level of safety for both guests and staff. Compliance with the recommendations for the production process in restaurant establishments will enable them to function even in conditions of increased quarantine requirements.

Key words: hospitality industry; development trends; quarantine measures; recommendations; restaurant industry; hotel industry; manufacturing process.

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Каплина Тетяна Вікторівна – доктор технічних наук, професор, Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», завідувачка кафедри готельно-ресторанної та курортної справи, м. Полтава, Україна; e-mail: tatyanavkaplina@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9445-5684>. Моб. 063-485-54-21.

Каплина Татьяна Викторовна – доктор технических наук, профессор, Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли», заведующая кафедры гостинично-ресторанного и курортного дела, г. Полтава, Украина; e-mail: tatyanavkaplina@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9445-5684>. Моб. 063-485-54-21.

Kaplina Tatyana Viktorovna – Doctor of Technical Sciences, Professor, Higher Educational Institution of Ukoopspilka «Poltava University of Economics and Trade», Head of the Department of Hotel and Restaurant and Resort Business, Poltava, Ukraine; e-mail: tatyanavkaplina@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9445-5684>. Моб. 063-485-54-21.

Капліна Анна Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент, Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», доцент кафедри готельно-ресторанної та курортної справи, м. Полтава, Україна; e-mail: anitakaplina@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7026-574X>. Моб. 063-485-54-20.

Каплина Анна Сергеевна – кандидат экономических наук, доцент, Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли», доцент кафедры гостинично-ресторанного и курортного дела, г. Полтава, Украина; e-mail: anitakaplina@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7026-574X>. Моб. 063-485-54-20.

Kaplina Anna Serhiivna – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Higher Educational Institution of Ukoopspilka «Poltava University of Economics and Trade», Associate Professor of Hotel and Restaurant and Resort Business, Poltava, Ukraine; e-mail: anitakaplina@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7026-574X>. Моб. 063-485-54-20.

Куш Лариса Іванівна – Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», старший викладач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи, м. Полтава, Україна; e-mail: lora.kushch59@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7493-5800>. Моб. 095-506-92-42.

Куш Лариса Ивановна – Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли», старший преподаватель кафедры гостинично-ресторанного и курортного дела, г. Полтава, Украина; e-mail: lora.kushch59@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7493-5800>. Моб. 095-506-92-42.

Kushch Larisa Ivanovna – Higher educational institution of Ukoopsoyuz «Poltava University of Economics and Trade», senior lecturer of the department of Hotel and Restaurant and Resort Business, Poltava, Ukraine; e-mail: lora.kushch59@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7493-5800>. Моб. 095-506-92-42.